

Ledelsesvurdering 1. tertial 2016

1. Innledning

HF hadde ved årsslutt et stort akkumulert mindreforbruk, dette har gjennom første tertial 2016 økt noe til totalt 129,3 millioner kroner. UiOs styre vedtok 3. mai føringene for tildelingene for 2017. Disse føringene vil innebære at HF får omdisponert 60 millioner kroner av sitt akkumulerte mindreforbruk til gjennomføring av rehabilitering av Niels Treschows hus. I tillegg tilsier føringene at det vil bli gjennomført andre kutt som etter HF's beregninger vil redusere rammene med i overkant av 20 millioner kroner i 2017. Siden 2013 har HF vært i en omstillingsfase hvor man langsiktig har styrket faglig sterke miljøer og søkt å bygge opp antallet vitenskapelig ansatte. Dette har vært i henhold til intensjonen i Universitetsstyrets vedtak i 2012 om varig (15 millioner) og midlertidig (16 millioner/år i 5 år) rammestyrking av fakultetet. I lys av de nye rammebetingelsene vil HF i årene som kommer opparbeide et betydelig merforbruk. HF mener derfor at intensjonene i vedtaket fra 2012 vil være vanskelige å opprettholde under disse nye vilkårene.

2. Vurdering av oppnådde resultater for resultatindikatorer

HF	Resultater							Innmeldt ambisjon jan-16
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Nye studiepoeng per heltidsekvivalent	32,3	33,4	37,7	37,4	37,2	36,8	35,5	38,4
Gj.snittlig gj.føringstid ph.d.	4,0	4,2	4,6	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2
Studentmobilitet - andel utveksl. studenter	6,5 %	6,8 %	7,2 %	8,0 %	7,7 %	8,9 %	8,3 %	9,0 %
Publikasjonspoeng per vit. årsverk	1,31	1,24	1,39	1,34	1,32	1,49	1,40	1,50
EU-tildeling volum	0	742	267	2 803	2 824	3 129	2 665	6 000
NFR-tildeling volum	58 670	59 121	74 024	75 325	82 375	81 753	83 027	85 000

Nye studiepoeng per heltidsekvivalent

Studiekvalitetsindikatoren *studiepoeng per student* har vært nedadgående i fire år på rad, og denne trenden fortsatte beklageligvis også i 2015. Vi ser at nedgangen skyldes at gjennomsnittet går ned på lavere grad. Selv om fakultetet anser det konkrete studiepoengsmålet som ett i overkant ambisiøst mål, har vi et stort ønske og et veldig fokus på en økning i studiepoeng per student, og har lagt inn mye ressurser for å bedrestudiekvaliteten på alle programmer. Dessverre ser det ikke ut til at denne innsatsen gir uttelling. Når HF nå forsetter arbeidet må fakultetet satse på tiltak som vi mener har stor sannsynlighet for å lykkes, og rette innsatsen mot de studentgruppene der det er et forbedringspotensial.

I 2015 startet arbeidet med en større studentanalyse der fakultetet bruker kvantitative data fra *Felles Studentsystem* for å se etter mønstre. Hva kjennetegner de studentene som slutter? Hva kjennetegner de studentene som gjennomfører? Analysen ble ferdigstilt på fakultetsnivå i desember 2015, og lages per studieretning i løpet av våren 2016. Vi har foreløpig sett på ca. halvparten av studieprogrammene, og noen resultater er helt entydige: Langt de fleste studenter som gjennomfører, gjør det på normert tid. Dette betyr at mange tar de studiepoengene de skal, og har opp i mot eller normert studieprogresjon (60 studiepoeng i året). Det store frafallet skjer i løpet av første studieår slik at mange tar ingen eller svært få studiepoeng og trekker snittet drastisk ned.

Vi ser behov for en mer differensiert styringsindikator enn *studiepoeng per student* slik den er i dag. Kvaliteten på indikatoren synker jo lengre ned i nivåene vi går og kan for eksempel ikke brukes på studieretningsnivå. Dette gjør det vanskelig å se hvor utfordringene ligger og hvor vi skal sette inn ressurser. Vi ser at det på sikt finnes muligheter i Tableau til å få frem mer detaljerte og nøyaktige tall som vil hjelpe oss med dette. Vi er et breddefakultet, og mange av våre studieprogrammer på lavere grad har ingen poenggrense. Vi må ta med i vurderingen om alle våre studenter har evner til eller har til hensikt å studere en hel grad hos oss. På grunn av UiOs regelverk og inndragelsesrutiner blir studenter som ikke produserer noe eller svært lite igjen på våre programmer i opp til tre semestre etter oppstart, noe som er uheldig både med tanke på måltall og ressursbruk.

Studentanalysen viser også at det er de yngste studentene som er flinkest til å fullføre, både på normert tid og ellers. Denne studentgruppen har en synkende andel på fakultetet, så vi må sette inn tiltak for å rekruttere flere søkere rett fra videregående. Vi fortsetter derfor med vår HF-interne skolebesøksordning, og håper at dette gir resultater.

Det store frafallet i første studieår må møtes med en fagnær semesterstart med stort fokus på «førsteårsopplevelsen». Vi kartlegger hvor i studiet studenten får tilbakemelding og oppfølging, og ønsker å styrke dette. Fakultetet satser også på kompetanseutvikling for lektorer, som er den ansattgruppen med mest undervisning og mest studentkontakt.

Gjennomsnittlig gjennomføringstid ph.d.

Resultatindikatoren for gjennomføringstid på ph.d.-programmet har begrenset nytteverdi da UiO ikke har en felles måte å beregne dette på, men fakultetet er fornøyd med trendene. Der stipendiatene i ph.d.-gradens tidlige år brukte lang tid på å fullføre avhandlingsarbeidet og mange aldri ble ferdige, er nå normalen å levere avhandlingen innenfor stipendperioden. Ulike tiltak de siste årene, samt ordningen med gjennomføringsstipend, har gitt gode resultater. Dette er selvfølgelig bra for fakultetet, men det er først og fremst viktig for den enkelte stipendiat som får fullført graden mens han eller hun fortsatt har finansiering.

Studentmobilitet - andel utvekslingsstudenter

Fakultetet ønsker at flere studenter tar studieopphold i utlandet både på bachelor og master. HF er blant de fakultetene med flest utreisende studenter, og antallet studenter som reiser inn for å studere ved HF er stigende for tredje året på rad. Antall utreisende har derimot gått noe ned i 2015.

Fakultetet har i flere år jobbet for at studieprogrammene skal legge enda bedre til rette for utreise ved å gi studentene anbefalinger på nett om når i studieløpet de bør reise og hvilke læresteder de kan velge. Dette arbeidet er nå tilnærmet fullført både på master og bachelor, og flere programmer har også obligatorisk utreise som en del av studieløpet.

Fakultetet har i 2016 satt i gang flere tiltak for å få flere til å reise ut. Ett er en «postkortkampanje» som vi primært hadde tenkt å rette mot nye studenter til høsten, men som vi satte i gang allerede i vårsemesteret for våre nåværende studenter også. Vi har også sendt ut en spørreundersøkelse til alle våre programstudenter på master og bachelor for å finne ut hva de vet om utveksling og hva som eventuelt hindrer de i å reise ut.

På søkertallene ser vi at flere studenter faller fra i tiden etter at de har søkt, men før de reiser ut. Fakultetet har derfor satset på mer og raskere informasjon til søkerne. I mai får disse studentene for første gang også en fellesveiledning, slik at vi kan få fanget opp alle bekymringer de måtte ha, og få ryddet eventuelle praktiske problemer av veien.

Publikasjonspoeng per vitenskapelige årsverk

Regnet ut med gammel publiseringsindikator er HF's resultat en poengnedgang på 8,1 prosent fra 2014 til 2015. Regnet ut med ny publiseringsindikator er HF's resultat en poengnedgang på 0,7 prosent fra 2014 til 2015. Til sammenlikning er resultatene for Det medisinske fakultet en nedgang på 1,8 prosent med gammel publiseringsindikator og en økning på 114,2 prosent med ny publiseringsindikator. Den nye indikatoren gir altså svært store utslag, til fordel for publiseringsmønstrene ved mednat-miljøene. Vi registrerer at UiO i sin

analyse peker på at HF's ambisjoner er lave. Ettersom det er de samme ansatte som skal møte ambisjonene innenfor publisering som også skal øke den eksternt finansierte virksomheten, mener vi at ambisjonsnivået er riktig. For 2017 er måltallet 1.5 publikasjonspoeng pr. vit. årsverk (gammel indikator). Det er 0.1 poeng høyere enn resultatet for 2015, 0.18 poeng høyere enn resultatet i 2013 og 0.21 høyere enn UiOs samlede ambisjonsnivå. Fakultetet skal selvfølgelig ha ambisiøse mål for årene etter 2017, men målene må også være realistiske. HF er ikke tilfreds med en nedgang fra 2014. Det har vært til dels store svingninger i antall publikasjonspoeng fra år til år. Fakultetet har ikke en felles publiseringsstrategi, men ønsker å oppnå en økning i antall publiseringspoeng som et resultat av faglige prioriteringer og forskningssatsninger. Instituttene har egne publiseringsstrategier og -tiltak.

EU-tildeling volum

HF har særlig satset på søknader til European Research Council (ERC). Det ble sendt flere søknader til ERC i 2015, blant annet 10 søknader på Starting Grant. Tildelte midler fra EU er fremdeles få og gjelder deltakelse som samarbeidspartner på enkelte prosjekter. Det er en målsetning at det sendes flere søknader til de tematiske utlysningene i Horizon 2020, i tillegg til ERC.

I HF's årsplan 2016-18 er det satt opp flere tiltak med mål om å øke EU-inntjeningen:

- Det er etablert et karriereløpsprogram for 8 unge og lovende forskere. Disse får startpakker bestående av en stipendiatstilling de selv skal veilede, driftsmidler, utenlandsopphold og mentorstøtte.
- Fakultetet legger særskilt til rette for inntil 3 miljøer med reelle muligheter for å delta i tematiske utlysninger innenfor Horizon 2020s samfunnsutfordringer.
- Fast ansatte som kommer til andre runde i ERC med karakteren A, og som forplikter seg til å søke igjen, gis stimuleringsmidler i form av ett semesters frikjøp fra undervisning og stipendiatstilling på sitt prosjekt.

NFR-tildeling volum

Midler fra fri prosjektstøtte til humaniora og samfunnsvitenskap (FRIHUMSAM) er viktigste finansieringskilde for HF. Fakultetet har over lang tid hatt god uttelling fra dette programmet og siste søknadsrunde ga godt resultat for HF med 15 innvilgede søknader, hvorav to toppforsk-prosjekter (fellesløft), 3 forskerprosjekter, 4 prosjekter i kategorien unge forskertalenter, 3 mobilitetsstipend og 3 tildelinger av arrangementsstøtte.

HF har to kandidater med i årets søknadsrunde på nytt Senter for fremragende forskning (SFF IV).

HF's eksisterende SFF Senter for flerspråklighet (MultiLing), som startet i 2013, ble nylig tildelt midler for å bli verdensledende. MultiLing er ett av fem forskningsmiljøer ved UiO som får støtte fra regjeringen for å rekruttere internasjonale toppforskere. HF's andre SFF, Senter for studier av rasjonell, språklig og moralsk handling (CSMN), nærmer seg avslutning og fases ut i 2017.

Eksterne inntekter fra Forskningsrådet har vist jevn økning over flere år. Fakultetet henter en stor del av de tilgjengelige midlene fra FRIPRO, men har mulighet for å oppnå økt finansiering fra de store programutlysningene.

Vi legger til grunn at den positive utviklingen i NFR-midler vil fortsette i 2017, men ser det ikke som realistisk å oppnå vesentlig økning i forhold til nåværende inntektsnivå.

3. Vurdering av utvikling av administrative årsverk

I motsetning til UiO som har hatt en vekst på 8 % i administrative årsverk, har HF siste året hatt en nedgang på ca. 1,2 % (2 årsverk).

Utvikling i antall årsverk	Antall årsverk per 1.10			
	2012	2013	2014	2015
Basisvirksomhet				
Administrative stillinger	165	163	168	166
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	N/A	N/A	N/A	N/A
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	27	25	24	22
Andre stillinger	0	0	0	0
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	471	461	463	473
Herav Rekrutteringsstillinger	165	147	145	146
Totalt antall stillinger	662	649	655	661
Utvikling i antall årsverk	Antall årsverk per 1.10			
	2012	2013	2014	2015
Eksterntfinansiert virksomhet				
Administrative stillinger	15	13	11	8
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	87	86	78	58
Herav Rekrutteringsstillinger	43	38	34	39
Totalt antall stillinger	101	99	90	66

5. Vurdering av økonomisk situasjon

Basisvirksomhet

	Regnskap T1 2015	Regnskap T1 2016	Årsbudsjett	Årsprognose	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Inntekter	-208 817 188	-213 774 656	-631 196 362	-630 940 777	-605 222 069	-612 676 334	-620 755 244	-614 593 543
Personalkostnader	175 915 327	181 142 771	530 038 380	527 332 871	548 492 783	544 300 477	540 226 290	520 006 573
Driftskostnader	29 107 454	31 518 111	120 851 311	111 742 863	117 849 121	118 203 814	114 877 663	116 290 553
Investeringer	1 885 634	2 956 716	14 188 970	14 478 346	4 265 000	4 240 000	4 240 000	4 240 000
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettobidrag og avslutning	-1 908 773	1 842 941	33 882 299	22 613 303	65 384 835	54 067 957	38 588 708	25 943 583
Nettobidrag	-6 995 316	-9 304 736	-29 446 234	-26 493 417	-30 740 121	-31 544 238	-31 020 033	-29 242 792
Prosjektavslutning	-353 999	-294 595	0	-345 032	0	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk med nettobidrag og avslutning	-9 258 088	-7 756 390	4 436 065	-4 225 145	34 644 714	22 523 720	7 568 675	-3 299 209
Overført fra i fjor	-69 506 806	-121 530 104	-121 530 104	-121 530 104	-125 755 249	-91 110 535	-68 586 816	-61 018 141
Akkumulert mer-/mindreforbruk	-78 764 894	-129 286 494	-117 094 039	-125 755 249	-91 110 535	-68 586 816	-61 018 141	-64 317 350

Basisvirksomheten ved det Humanistiske fakultetet har pr. 1.tertial et akkumulert mindreforbruk på 129,2 mill. kroner. Så langt i 2016 har vi hatt et isolert mindreforbruk på 7,7 mill. kroner.

Årsbudsjettet sier at vi skal ende på et akkumulert mindreforbruk på ca. 117 mill ved årsslutt. Vi ser nå at dette trolig er for optimistisk og oppjusterer prognosen til nærmere 126 mill. Tross justeringen ser vi at spesielt på personalkostnader er aktivitetsnivået foreløpig skrudd opp til det som var planlagt. Trolig vil dette likevel ende opp litt lavere enn budsjettet pga. forsinkelser. På driftskostnader ser vi allerede nå at det ambisiøse aktivitetsnivået som det var lagt opp til er for optimistisk, derfor er denne justert ned med 10 mill.

Nesten alle instituttene på fakultetet har nå ganske store mindreforbruk. Mest har IFIKK og ILN med 24 mill. hver mens de fleste andre ligger på mellom 10-20 mill. På grunn av at alle har store mindreforbruk har de også lagt store planer for årene som kommer for å bruke pengene. Mange av disse planene er for optimistiske og det er derfor lagt inn en nedjustering av både personalkostnader og driftskostnader for å få en mer realistisk langtidsprognose.

Prognosen for langtidsperioden er noenlunde lik som ved forrige rapportering med et anslag på ca. 64 mill. i akkumulert mindreforbruk. Men skulle de signaliserte kuttene av varige omstillingsmidler for 2013-2016 (60 mill.) og ytterligere rammekutt inntreffe samtidig vil prognosen med samme aktivitetsnivå ende på et akkumulert merforbruk på ca. 50 mill. i 2020.

Eksternt finansiert virksomhet

	Regnskap T1 2015	Regnskap T1 2016	Årsbudsjett	Årsprognose	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Inntekter	-32 340 740	-34 764 372	-112 208 068	-113 809 264	-114 546 330	-110 500 831	-104 040 497	-99 702 756
Personalkostnader	20 991 114	17 973 057	62 353 071	54 060 285	60 727 244	60 015 798	53 335 062	48 095 120
Driftskostnader	5 976 511	4 247 841	30 679 620	34 152 482	21 831 109	20 933 784	18 675 141	18 767 880
Investeringer	55 317	54 057	90 000	90 000	35 000	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk uten nettbidrag og prosjektavslutning	-5 317 798	-12 489 417	-19 085 377	-25 506 497	-31 952 977	-29 551 248	-32 030 294	-32 839 756
Nettbidrag	7 075 142	9 300 091	29 873 715	26 595 481	30 952 379	31 806 246	31 371 946	29 242 792
Prosjektavslutning	353 999	294 595	0	336 838	0	0	0	0
Isolert mer-/mindreforbruk med nettbidrag og prosjektavslutning	2 111 343	-2 894 731	10 788 337	1 425 822	-1 000 598	2 254 998	-658 347	-3 596 964
Overført fra i fjor	-20 453 694	-12 129 980	-12 129 980	-10 713 429	-9 287 607	-10 288 205	-8 033 207	-8 691 554
Akkumulert mer-/mindreforbruk	-18 342 352	-15 024 711	-1 341 643	-9 287 607	-10 288 205	-8 033 207	-8 691 554	-12 288 519

Sammenligning med 1. tertial 2015

Hovedbildet er at den eksternt finansierte virksomheten ved HF har stabilt nivå over tid. Det forventes en liten økning i inntekter i 2016 som følge av tildeling av flere nye prosjekter. Spesielt har HF hatt god uttelling på søknader til Forskningsrådet under kategorien Fri prosjektstøtte. I 2015 var det en liten nedgang i inntekter sammenlignet med årene før, noe som blant annet skyldtes avvikling av prosjektet Norsk Ordbok ved ILN.

Nettbidraget fra prosjektene til basisøkonomien (midler fra frikjøp av personale og overhead fratrukket egenandel) utgjør 9,3 mill. pr 1. tertial, en liten økning fra 7,1 mill. på samme tid i fjor. I tillegg kommer nettbidrag til ILN fra Senter for fremragende forskning MultiLing, som anslås til ca. 2 mill. kr.

Sammenlignet med regnskapet for ett år siden (1. tertial 2015) viser de eksterne inntektene en økning på 7,5 %, fra 32,3 til 34,8 mill. kr. Nettbidraget viser en økning fra 7,1 til 9,3 mill. kr. Tallene for begge år inkluderer forsinkede NFR-midler fra året før på ca. 5 mill. kr. Prognosen for hele 2016 tilsier at de eksterne inntektene vil øke sammenlignet med 2015. Prognostisert inntekt er ca. 114 mill. kr, mens regnskapsført inntekt for hele 2015 var 85,3 mill. kr. Antatt økning er i hovedsak knyttet til nylig tildelte prosjekter.

Kostnadene er samlet sett 4,7 mill. (17,6 %) lavere enn for ett år siden. Personalkostnadene er redusert med 3 mill. (14 %), mens driftskostnadene er gått ned med 1,7 mill. kr (30 %). Samlet resultat pr 1. tertial er et overskudd på 18,3 mill., som er 3,3 mill. mer enn for ett år siden. Nedgangen i lønnskostnader skyldes i hovedsak prosjektet Norsk Ordbok ved ILN, som ble avsluttet i 2015. Samlet resultat pr 1. tertial er et overskudd på 15,0 mill. kr, som er 3,3 mill. mindre enn for ett år siden.

Senter for fremragende forskning MultiLing, som startet juni 2013, er organisert slik at virksomheten rapporteres som en del av basisøkonomien selv om senteret i hovedsak er eksternt finansiert. Senteret har pr 1. tertial eksterne inntekter på 5,8 mill., mot 5,4 i fjor. Personalkostnader utgjør 5,7 mill. (6,1 mill. i fjor) og driftskostnader 2,2 mill. (0,9 mill. i fjor).

Prognose for årene 2016-20

Den eksternt finansierte virksomheten ved HF har økt gradvis over tid til et nivå på i overkant av 100 mill. kr årlig. Utfasing av flere prosjekter, spesielt prosjektet Norsk Ordbok (årlig inntekt 20 mill.), medførte en viss reduksjon i inntekter i 2014 og særlig i 2015, da faktisk inntekt var 85 mill. kr. Fakultetet har imidlertid som nevnt god tilvekst av nye prosjekter og legger til grunn at inntektene vil øke til 114 mill. kr i 2016. Prognosen for 2016-20 er justert for at prosjektet Centre for the study of mind in nature (CSMN) (årlig inntekt 10 mill. kr, utfasing i 2017) ikke forventes erstattet av nye prosjekter i denne størrelsesorden.

Budsjetterte inntekter utgjør 114,5 mill. i 2016, 110,5 i 2017 og faller så til 104 mill. i 2019 og ca. 100 mill. i 2020. Kostnadene er budsjettert med tilsvarende volum, slik at økonomien balanserer over tid.

Fakultetet har forhåpninger om tildeling av ny SFF i 2017 og arbeider også systematisk for å øke inntektene fra EU-prosjekter. Det er imidlertid lagt til grunn en nøktern budsjettering og ikke forutsatt tildeling av nye store prosjekter i prognosen. Kostnadene er budsjettert med tilsvarende volum, slik at økonomien balanserer over tid.

Nettobidraget til basisøkonomien har vist økende tendens over tid og utgjør nå om lag 25 mill. kr årlig, ca. 8 % i forhold til samlet bevilgning til fakultetet. Det er i prognosen lagt til grunn en viss økning som følge av økte overheadinntekter. Nettobidraget er således anslått til 27 mill. i 2016, 31 mill. i 2017, 32 mill. i 2018, 31 mill. i 2019 og 29 mill. i 2020. Nettobidraget fra MultiLing (ca. 6 mill. årlig) kommer i tillegg.

Det understrekes at den eksterne finansieringen i sin natur er usikker, og at det er risiko for at den eksterne inntjeningen og nettobidraget kan bli lavere enn budsjettert.

Dato:

Arne Bugge Amundsen

Dekan

Monica Bakken

fakultetsdirektør